

This Question Paper consists of 30 questions and 7 printed pages.
આ પ્રશ્નપત્રમાં 30 પ્રશ્નો અને 7 મુદ્રિત પાનાં છે.

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

અનુક્રમાંક

Code No. **62/SS/N/GU**
કોડ સંખ્યા

BUSINESS STUDIES

વ્યવસાય અભ્યાસ
(319-G)

Set/સેટ

A

Day and Date of Examination

(પરીક્ષાનો દિવસ અને તારીખ)

Signature of Invigilators

(નિરીક્ષકોના હસ્તાક્ષર)

1. _____

2. _____

General Instructions :

1. Candidate must write his/her Roll Number on the first page of the Question Paper.
2. Please check the Question Paper to verify that the total pages and total number of questions contained in the Question Paper are the same as those printed on the top of the first page. Also check to see that the questions are in sequential order.
3. Making any identification mark in the Answer-Book or writing Roll Number anywhere other than the specified places will lead to disqualification of the candidate.
4. Write your Question Paper Code No. **62/SS/N/GU-A** on the Answer-Book.

સામાન્ય સૂચના :

1. પરીક્ષાર્થી પ્રશ્નપત્રના પ્રથમ પાના પર પોતાનો અનુક્રમાંક અવશ્ય લખે.
2. કૃપયા તપાસી લેવું કે પ્રશ્નપત્રના કુલ પાનાં અને પ્રશ્નપત્રમાં કુલ પ્રશ્નોની સંખ્યા, પ્રથમ પાનામાં ઉપર જણાવેલી સંખ્યાથી સમાન હોય. તો પણ ચકાસી લેવું કે પ્રશ્નો ક્રમમાં છે.
3. ઉત્તર પુસ્તિકામાં કોઈપણ ચિન્હો બનાવવા અથવા નિર્દિષ્ટ સ્થાનો સિવાય અન્ય કોઈ સ્થાન પર અનુક્રમાંક લખતા પરીક્ષાર્થીને અયોગ્ય જાહેર કરવામાં આવશે.
4. ઉત્તર પુસ્તિકા પર પ્રશ્નપત્રની કોડ સંખ્યા **62/SS/N/GU-A** લખવી.

BUSINESS STUDIES

વ્યવસાય અભ્યાસ (319-G)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

સમય : 3 કલાક]

[અધિકતમ ગુણ : 100

- Note :**
- (i) All questions are compulsory.
 - (ii) Marks allotted are indicated against each question.
 - (iii) Each question from Question Nos. 1 to 10 has four alternative - (A), (B), (C) and (D) out of which one is most appropriate. Choose the correct answer among the four alternatives and write it in your answer-book against the number of the question. No extra time is allotted for attempting multiple choice questions.

- નોંધ :**
- (i) બધા જ પ્રશ્નો અનિવાર્ય છે.
 - (ii) પ્રત્યેક પ્રશ્નની સામે તેના ગુણ આવેલ છે.
 - (iii) પ્રશ્ન સંખ્યા 1 થી 10 ના પ્રત્યેક પ્રશ્ન માટે ચાર વિકલ્પો - (A), (B), (C) અને (D) આપેલ છે જેમાંથી એક સૌથી યોગ્ય છે. આપેલા ચાર વિકલ્પોમાંથી સાચા વિકલ્પની પસંદગી કરી. તમારી ઉત્તર પુસ્તિકામાં પ્રશ્ન સંખ્યાની સામે લખો. બહુવિકલ્પ પ્રશ્નોના ઉકેલ માટે કોઈ અતિરિક્ત સમય આપવામાં નહીં આવે.

-
1. Which of the following is an objective of management ? 1
- (A) Optimum utilisation of resources (B) Stability and growth
(C) Attainment of goals (D) Work for healthy environment
- નીચેનામાંનું કયું ઉદ્દેશ્ય પ્રબંધન (વહીવટ) નું છે ?
- (A) સ્થિરતા અને વૃદ્ધિ (B) સંસાધનોનો અનુકૂલતમ ઉપયોગ
(C) ઉદ્દેશ્યોની પૂર્તિ (D) સ્વસ્થ પર્યાવરણ માટે કાર્ય
2. The process by which a manager synchronised the activity of different departments is : 1
- (A) Organising (B) Co-ordination
(C) Planning (D) Staffing
- પ્રબંધક (મેનેજર) જે પ્રક્રિયા દ્વારા વિવિધ વિભાગોની ક્રિયાઓને સંચાલિત કરે છે, તેને કહેવાય છે :
- (A) સંગઠન (B) સમન્વય
(C) નિયોજન (D) કર્મચારી વ્યવસ્થા

3. Which of the following plan is expressed in financial terms ? 1
 (A) Strategy (B) Rule (C) Policy (D) Budget
 નીચેની કઈ યોજના નાણાકીય રૂપે સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે ?
 (A) વ્યૂહ રચના (B) નિયમ (C) નીતિ (D) બજટ
4. When communication is from superiors to subordinates it is called : 1
 (A) Upward communication (B) Diagonal communication
 (C) Horizontal communication (D) Downward communication
 જ્યારે નિરીક્ષકો તરફથી નીચેના હોદ્દા પર રહેલા કર્મચારીઓ સાથે કરવામાં આવતા સંપ્રેષણને કહેવાય છે :
 (A) ઉપરની દિશામાં સંચારણ (B) ત્રાંસી દિશામાં સંચારણ
 (C) આડી દિશામાં સંચારણ (D) નીચેની દિશામાં સંચારણ
5. A unit in service sector with an investment upto ₹ 10 lakh is called : 1
 (A) Small enterprise (B) Medium enterprise
 (C) Micro enterprise (D) Large enterprise
 ₹ 10 લાખ સુધીના રોકાણવાળા સેવાકીય એકમને કહેવાય છે :
 (A) સ્મોલ એન્ટરપ્રાઇઝ (B) મિડિયમ એન્ટરપ્રાઇઝ
 (C) માઈક્રો એન્ટરપ્રાઇઝ (D) લાર્જ એન્ટરપ્રાઇઝ
6. 'Call money' is an instrument of : 1
 (A) Money Market (B) Capital Market
 (C) Share Market (D) None of the above
 'કૉલ મની' સાધન છે :
 (A) નાણાં બજારનો (B) મૂડી બજારનો
 (C) શેયર બજારનો (D) ઉપરમાંનું કોઈપણ નહીં
7. Which of the following is true about modern concept of marketing ? 1
 (A) Ultimate goal is maximisation of sales
 (B) Ultimate goal is consumers satisfaction
 (C) Main focus is on product
 (D) Pricing the product keeping in mind earning maximum profit
 માર્કેટિંગની આધુનિક કલ્પના વિશે નીચેમાંનું કયું વિકલ્પ સાચું છે ?
 (A) એકમાત્ર લક્ષ્ય છે વધારામાં વધારે વેચાણ કરવું.
 (B) ગ્રાહકની સંતુષ્ટિ જ એકમાત્ર લક્ષ્ય છે.
 (C) મુખ્ય કેન્દ્રબિંદુ ઉત્પાદ (પેદાશ) છે.
 (D) વસ્તુની કિંમત નિર્ધારણ વધુ નફાને ધ્યાનમાં રાખી કરવું.

8. Paid form of non personal presentation and promotion of goods and services is called : 1
 (A) Publicity (B) Salesmanship
 (C) Advertising (D) Sales promotion
 વસ્તુ અને સેવાઓના બિન વ્યક્તિગત પ્રસ્તુતિ અને પ્રમોશનની ચૂકવણી કરેલ ફોર્મને કહેવાય છે :
 (A) પ્રચાર (B) વેચાણ-કળા
 (C) જાહેરાત (D) વેચાણ પ્રમોશન
9. The letter issued by the importers bank in favour of the exporter which enable the exporter to get immediate payment is called : 1
 (A) Letter of hypothecation (B) Letter of credit
 (C) Letter of advice (D) Demand draft
 આયાતકારના બેંક દ્વારા નિકાસકારના પક્ષમાં જારી પત્ર જેના આધારે નિકાસકાર તરત ચૂકવણી મેળવી શકે છે તેને કહેવાય છે :
 (A) બંધક પત્ર (B) શાખ પત્ર
 (C) માહિતી પત્ર (D) ડિમાન્ડ ડ્રાફ્ટ
10. If the compensation claim is ₹ 50 lakh the complaint can be filled before : 1
 (A) District Forum (B) State Commission
 (C) National Commission (D) Supreme Court
 જો નુકસાનનું વળતર ₹ 50 લાખ હોય તો જ્યાં ફરિયાદ નોંધાવાય છે તેને કહેવાય છે :
 (A) જિલ્લા ફોરમ (B) રાજ્ય કમીશન
 (C) રાષ્ટ્રીય કમીશન (D) સુપ્રીમ કોર્ટ
11. Explain 'Unity of command' as a principle of management. 3
 સંચાલનના એક સિદ્ધાંતના રૂપે “હુકમની એક વાક્યતા” સિદ્ધાંતને સમજાવો.
12. State any two points that highlights the importance of Leadership. 3
 નેતૃત્વના મહત્વને ઉજાગર કરતાં ગમે તે બે મુદ્દાઓનો ઉલ્લેખ કરો.
13. Give the meaning of Secured Debentures and Unsecured Debentures. 3
 સુરક્ષિત અને અસુરક્ષિત ઋણપત્રો (ડિબેનચર્સ) નો અર્થ સમજાવો.
14. What is meant by 'Tangible goods and Intangible goods' ? Give one example of each. 3
 ભૌતિક અને અભૌતિક ઉત્પાદનો એટલે શું ? દરેકનું એક-એક ઉદાહરણ આપો.
15. State any three services offered by retailers to wholesalers. 3
 છુટક વેચાણ કર્તાઓ દ્વારા જથ્થાબંધ વેપારીઓને આપવામાં આવતી કોઈપણ ત્રણ પ્રકારની સેવાઓનો ઉલ્લેખ કરો.

16. Explain any two points that highlights the nature of principles of Management. 4
પ્રબંધનના સિદ્ધાંતોની પ્રકૃતિને પરિલક્ષિત કરવાવાળા કોઈપણ બે મુદ્દાઓ સમજાવો.
17. There is a general thinking that only financial incentives motivate the employees. But there are non-financial incentives also that are equally important to motivate employees. State any four such incentives. 4
એક સામાન્ય અવધારણા છે કે ફક્ત નાણાંકીય પ્રોત્સાહનો જ કર્મચારીઓને પ્રેરિત કરે છે. પરંતુ એવા બિન-નાણાંકીય પ્રોત્સાહનો પણ છે, જે કર્મચારીઓને પ્રોત્સાહિત કરવા માટે એટલા જ મહત્વપૂર્ણ છે. એવા કોઈપણ ચાર પ્રોત્સાહનો નો ઉલ્લેખ કરો.
18. Vikram Brothers approached a commercial bank for grant of short-term loan. Though bank is satisfied with their credit worthiness but still it demands security of same assets. Describe any two such assets that bank may accept as security. 4
વિક્રમ બ્રદર્સએ ટૂંકાગાળાના ઋણ માટે એક વેપારી બેંક સાથે સંપર્ક સાધ્યો. જો કે બેંક તેની વ્યક્તિગત શાખ થી સંતુષ્ટ છે, પણ તોય તે સલામતી માટે અમુક સંપત્તિઓની માંગણી કરે છે. એવી ગમે તે બે સંપત્તિઓનું વર્ણન કરો.
19. Maya Agro Products Ltd. manufactures devices that help in producing manure and energy from dung of cows and buffalos. Suggest the media of advertising suitable for selling these products. Also give reasons in support of your suggestion. 4
માયા એગ્રો ઉત્પાદ લિમિટેડ એવા ઉપકરણો બનાવે છે જે ગાય અને ભેંસના અપશિષ્ટ (ગોબર) થી ખાતર (ઉર્વરક) અને ઊર્જાના ઉત્પાદનમાં સહાયક છે. આવા ઉત્પાદનના વેચાણ માટે યોગ્ય જાહેરાત માધ્યમ સૂચવો અને તેના સમર્થન માટે કારણ પણ આપો.
20. Explain the formalities to be completed by clearing agent before sending letter of advice to the importer. 4
નિકાસી એજન્ટો દ્વારા આયાતકને સૂચના પત્ર મોકલતાં પહેલાં પૂરી કરવામાં આવતી ઔપચારિકતાઓનું વર્ણન કરો.
21. State any five points that highlights the importance of Co-ordination. 5
સમન્વયના મહત્વને ઉજાગર કરવાવાળા કોઈપણ પાંચ મુદ્દાઓ જણાવો.
22. State any five functions performed by supervisors. 5
નિરીક્ષક દ્વારા કરવામાં આવતાં કાર્યોમાંથી કોઈપણ પાંચ કાર્યોનો ઉલ્લેખ કરો.

23. Some people says that stock exchanges are harmful to the society because of it promotes speculation on the other hand some people explains the advantages provided by these to the society. Explain any five such advantages of stock exchanges to the society. 5

અમુક લોકોની માન્યતા છે કે સ્ટોક એક્સચેન્જ સમાજને તેના સદ્દા બજારના પ્રોત્સાહનથી નુકસાન પહોંચાડે છે તો, બીજી બાજુ અમુક લોકો સ્ટોક એક્સચેન્જ થી સમાજને થતાં ફાયદાઓ વર્ણવે છે. એવા કોઈપણ પાંચ ફાયદાઓનું વર્ણન કરો.

24. Explain any two factors taken into consideration while fixing the price of a product. 5

ઉત્પાદનનું પડતર નિર્ધારિત કરતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવા યોગ્ય ગમે તે બે બાબતો (તત્ત્વો) વિશે લખો.

25. Gunakshi purchased a scooty from Amogh Auto Dealers for ₹ 80,000. After a month it started picking up trouble in running. The dealer refuses to exchange the scooty or return the money. Where and how can Gunakshi file a complaint to get redressal of her grievance ? 5

ગુણાંક્ષીએ અમોઘ ઑટો ડિલર્સ પાસે ₹ 80,000 માં એક સ્કૂટીની ખરીદી કરી. એક મહીના પછી તેના ચલાવવામાં મુશ્કેલીઓ આવા લાગી. ડિલરે આ સ્કૂટી બદલે બીજી નવી સ્કૂટી આપવા અથવા પૈસા પાછા આપવાની ના પાડી. ગુણાંક્ષી પોતાની ફરિયાદ-નિવારણ માટે ક્યાં ફરિયાદ નોંધાવી શકે છે અને તેની પ્રક્રિયા શું હશે ?

26. Explain 'functional foremanship' as a technique of scientific management. 6

વૈજ્ઞાનિક સંચાલનની એક તકનીકના રૂપે 'કાર્યાત્મક ફોરમેનશિપ' ને સમજાવો.

OR / અથવા

Is management a science ? Explain.

શું પ્રબંધન એક વિજ્ઞાન છે ? સમજાવો.

27. What is meant by 'Delegation' ? State any four points of distinction between delegation and decentralization. 6

'અન્ટરણ' (Delegation) એટલે શું ? અન્ટરણ અને ડિકેન્ટ્રીયકરણ (decentralization) વચ્ચેના તફાવતના કોઈપણ ચાર મુદ્દાઓનો ઉલ્લેખ કરો.

OR / અથવા

What is meant by 'Controlling' ? State the various steps in controlling process.

'નિયંત્રણ' શું અર્થ છે ? નિયંત્રણ પ્રક્રિયાના વિવિધ પગલાંઓ સમજાવો.

28. While doing financial management a company has to take certain decisions. Explain these decisions. 6

નાણાંકીય પ્રબંધન કરતી વખતે એક કંપની દ્વારા લેવાતા નિર્ણયોને વર્ણવો.

OR / અથવા

Explain any three factors that affects the fixed capital requirements of a company.

એક કંપનીની કાયમી મૂડીની જરૂરિયાતોને અસર કરતાં ગમે તે ત્રણ પરિબલો (ઘટકો) સમજાવો.

29. “In order to optimize the product requirements by the consumers importance should be given to the elements of product mix”. Briefly explain these elements. 6

“ઉપભોક્તાઓ દ્વારા ઉત્પાદન-આવશ્યકતાઓને ઓપ્ટિમાઇઝ કરવા માટે, ઉત્પાદન ના તત્વોને મહત્વ આપવું જોઈએ.”
ટૂંકમાં ઉત્પાદન મિશ્રના તત્વોને સમજાવો.

OR / અથવા

Promotion is a persuasive communication and serves as a reminder to the buyers. Keeping in mind these facts explain any three elements of promotion mix.

“પ્રમોશન એક પ્રેરણાદાયક સંદેશાવ્યવહાર છે અને ઉપભોક્તાઓને યાદ અપાવે છે.” આ તથ્યોને ધ્યાનમાં રાખીને પ્રમોશન-મિશ્રના કોઈપણ ત્રણ ઘટકો સમજાવો.

30. Explain any six functions of wholesalers. 6

જથ્થાબંધ વેપારીઓના કોઈપણ છઃ કાર્યોનું વર્ણન કરો.

OR / અથવા

Explain the various types of small scale fixed shop retailing.

નાના પાયે ફિક્સડ શોપ રિટેલિંગના વિવિધ પ્રકારો સમજાવો.

- o 0 o -

